

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

poslední červnovou sobotu někteří z nás prožili na jihočeské dominantě Kleti místně velmi neobvyklým způsobem. S transparenty, vlajkami a ostatními proprietami, kterými jsme vyjádřili svůj nesouhlas s pokračujícím využíváním jaderné energetiky nejenom v České republice. Uspořádali jsme tu totiž další z cyklu česko-rakousko-německých antiatomových akcí, na nichž se podílí nevládní organizace ze všech tří zemí. Sešlo se nás přibližně sto a přestože účast ani z cizozemské strany nebyla masová, tak Čechů bylo paradoxně nejméně. Upřímně nás to ani mnoho nepřekvapilo, je to taková česká vlastnost moc se veřejně neangažovat. O to větší patří velké poděkování těm z Vás, kteří jste přišli.

Jenže pokud něco chceme změnit a lhostejno, zda jde o energetiku, kácení na Šumavě nebo třeba záměr silnice kolem našeho domu, bez aktivní občanské angažovanosti to obvykle nejde. Politici i úředníci jsou tu vůči zájmům veřejnosti notně otupělí a dokonce využívají této pasivity k destrukci polistopadových zákonů zajišťujících účast občanů na rozhodování. Nedejme jim tu šanci rozhodovat o nás bez nás!

A nejenom o nás - v případě jaderné energetiky jde o mnoho generací našich potomků. V kontejnerech s vysoceradioaktivním atomovým odpadem tu zanecháváme dědictví na statisíce let nebezpečné, se kterým si sami nevíme dost dobře rady. I rozhodnutí o nových reaktorech bude mít

dopady nejméně na čtyři další generace, tedy naše praprapravnuky – stavba, provoz a likvidace vydají alespoň na sto let. Při takovém rozhodování zdaleka nejde jen o techniku nebo ekonomiku, ale velmi silně také o etické stránky – máme na takové rozhodnutí právo? Má na něj právo vláda představující vůli jen části obyvatel?

Podobně je tomu v případě jaderné bezpečnosti. Riziko vážné havárie je sice malé, ale jak naposledy ukázala bezprecedentní katastrofa ve Fukušimě, i nepravděpodobné události se dějí. A mají pak tragické dopady ohromného rozsahu do životů statisíce lidí na území o rozloze stovek kilometrů čtverečních. Je přípustné takové riziko, když zároveň máme alternativní možnosti zajištění energie? Proto byla komise vedená Klausem Töpferem, kterou zřídila německá vláda pro vydání stanoviska před svým rozhodnutím nadobro jadernou energetiku opustit, plným právem nazvaná komisí etickou.

Vzhledem k dovoleným toto číslo dostáváte v mírném předstihu, ale opravdu je míněno jako červencové. ☺
Pěkné letní počtení vám přeje

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Obnova hnízdních stěn pro břehule byla úspěšná	str. 3
Pískovna Lžín se stala přechodně chráněnou plochou	str. 4
Finalisté ankety Strom roku 2011	str. 6-7
Novela stavebního zákona omezí občanská práva	str. 7-8
Factum invenio: Nové lanovky a sjezdovka na Šumavě podporu lidí nemají	str. 9
Seriál o lidech a Calle aneb Jak to všechno bylo – Díl VII. Pavla	str. 10-11
Na kole podél hranic, 7. Etapa: Rybník – Zadní Zvonková	str. 14-17

Dnes výstup na Klet', zítra výstup z jádra

Co zaznívá od vrcholných českých politiků:

- přesvědčují nás, že nemáme jinou alternativu, než stavět nové reaktory, někteří lžou o nedostatku elektrické energie, jiní otevřeně mluví o zachování postavení ČEZu na špičce evropských exportérů elektřiny;
- jako největší ohrožení české energetiky i ekonomiky jsou prezentovány požadavky Evropské unie: na minimální podíl obnovitelných zdrojů energie (říkají - čím později podíl splníme, tím lépe), na energetické úspory, na omezení emisí skleníkových plynů i oxidů dusíku a síry nebo požadavky na ekologické zdanění energie a straší nás německým rozhodnutím opustit jadernou energetiku;
- objevují se úvahy o vzepření se společnému evropskému úsilí, jen abychom zachovali výhody pro náš energetický průmysl a zatím jen v žertu v českém parlamentu zaznívají hlasy o vystoupení z EU;
- bagatelizují tragédii ve Fukušimě stejně jako bagatelizovali Černobyl a zapominají, že československý jaderný průmysl dokázal sám zhavarovat jaderný reaktor v Jaslovských Bohunicích;
- odmítají přitom změnit odpovědnost za jadernou škodu, takže ČEZ v případě havárie zaplatí naprosto nedostatečných 8 mld. Kč, ostatní pak daňový poplatník;
- neříkají, z čeho zaplatíme ještě nejméně 50 mld. Kč škod z těžby a zpracování uranu, zato ale chtějí vydrancovat i ten zbývající;
- odmítají dát obyvatelům obcí, kde by na věčné časy měl skončit jaderný odpad, právo se rozhodnout a vyjednat případně podmínky.

Naším politikům chybí vize rozvoje společnosti, která by přesáhla horizont jednoho volebního období. Stávající se tak hlásnými troukami zájmů ČEZu, se kterým jsou propojeni často více, než si myslíme. Nevidí, že tímto způsobem udržují drahý, špinavý a nebezpečný energetický skanzen uprostřed Evropy.

Její Západ, Sever i Jih ale jdou jinou cestou směřující ke stoprocentně obnovitelné energetice. Česká republika by jí mohla jít také, jak ukazuje koncept Chytré energie nebo evropské vize zpracované nezelenými firmami jako je McKinsey, PricewaterhouseCooper nebo nově Ernst&Young.

Potřebujeme k tomu energetickou revoluci! Čím dříve, tím lépe.

Edvard Sequens, řečeno na Kletí, 25. června 2011

Energie ze Slunce zadarmo

V úterý 7. června uspořádala Calla poslední předprázdninovou besedu v rámci malého projektu podpořeného Jihočeských krajem. Tentokrát šlo o termosolární instalace, které umožňují využívat sluneční teplo k ohřevu vody a přitápění. Přednášková beseda se konala tradičně v galerii Měsíc ve dne. Pozvaní přijali lektorka Marie Hrádková z firmy JH Solar a lektor Josef Šťastný ze sdružení Energy Centre. Slunce, nejsilnější zdroj energie, nabízí až 13000-krát více energie, než potřebuje celé lidstvo, zaznělo na úvod.

Paní Hrádková v teoretickém úvodu představila mimo jiné i hodnoty energetické výnosnosti slunečního záření v podmínkách ČR a účastníci se dozvěděli, že lze průměrně ročně

získávat 100 – 150 kWh/m², což není špatné. I Slunce schované za mraky totiž produkuje difúzní záření, a tak můžeme získávat energii téměř přes celý rok. V létě více, v zimě méně. Samozřejmě záleží také na typu a počtu kolektorů. A hlavně, zda dokážeme získané maximální teplo využít. Nejde tedy v první řadě o to, abychom systém nastavili k maximálnímu zisku, ale o to, abychom maximální zisk dokázali spotřebovat.

Pokud uvažujete o instalaci termosolárního systému, určitě byste měli montáž svěřit odborníkům, zazněla důležitá rada. Životnost těchto systémů se pohybuje okolo 30-ti let a prostá návratnost okolo 8 až 10 let. V případě pana Šťastného, jak jsme se dozvěděli v druhé části besedy, byla jeho původní návratnost v roce 2000 vypočtena na téměř 30 let, po započtení dotace Zelená úsporám, klesla na 18 roků (při tehdejší ceně energie 1 Kč/kWh při sazbě D26). Současná cena energie je však více než dvojnásobná, a tak se návratnost jeho systému blíží dnes k deklarovaným 8 až 10 rokům. A to je také hlavní důvod k instalaci termosolárního systému: ušetřit. S ohledem na peněženku i přírodu.

Pokud o instalaci uvažujete a rádi byste získali základní informace, navštivte naše stránky, kde najdete úvodní prezentaci, kterou zveřejňujeme s laskavým svolením její autorky: <http://www.calla.cz/index.php?path=energetika&php=slunce.php>.

Vojtěch Šimek

Německo bez jaderných elektráren. A co Česko?

Sousední Německo se po havárii ve Fukušimě rozhodlo do roku 2022 uzavřít všechny své atomové reaktory. Zároveň je náš soused evropským lídrem v zelené ekonomice. Větrné, sluneční a biomasové zdroje zde pokrývají již 17 % elektřiny. Země zažívá díky kvalitní legislativě dynamický růst domácích obnovitelných zdrojů. Podaří se ale Německu tak rychlé odstoupení od jádra? Za pomoci jakých nástrojů a opatření, čím může jádro nahradit? A co Česká republika? Můžeme jít podobnou cestou nebo takové možnosti nemáme? Odpovědi na tyto otázky se pokusil přinést diskusní seminář „Německo bez jaderných elektráren. A co Česko?“, který pořádala 31. května Calla a Hnutí DUHA ve spolupráci s Heinrich Böll Stiftung Praha a českými profesními asociacemi obnovitelných zdrojů energie. Na sedm desítek posluchačů při něm zaplnilo Konferenční sál Zastoupení Evropské komise v Praze.

A měli co poslouchat, německou a evropskou cestu účastníkům představili prof. Lutz Mez z Freie Universität Berlin a Rainer Hinrichs-Rahlwes - prezident European Renewable Energies Federation a člen představenstva Bundesverband Erneuerbare Energie. Kude jde Česko, to zase ve svých prezentacích rozvinuli Michal Šváb z poradenské firmy ENA s.r.o., Edvard Sequens z Cally a Petr Holub, nyní nezávislý energetický konzultant. Následovala košatá debata moderovaná panem Šůrou z týdeníku Respekt.

Edvard Sequens

Obnova hnízdních stěn pro břehule byla úspěšná

Také v letošním roce se Calla aktivně zapojila do ochrany břehulí v jižních Čechách. V námi upravených stěnách bylo spočítáno celkem 522 hnízdních nor těchto ohrožených ptáků.

Konkrétně se letos úpravy týkaly tří stěn v pískovných Lžín, Třebeč a Nakolice, které byly vybrány jako nejdůležitější. V pískovně Třebeč letos břehule vyhrabaly 66 nor, v pískovně Nakolice 96 nor a v pískovně Lžín dokonce 360 nor, což z ní dělá druhé největší hnízdiště v Jihočeském kraji. Také v dalších pískovných s cíleným managementem se břehulím daří. Příkladem může být letošní největší kolonie ve strakonické pískovně V Holi, u níž jsme v letošním roce podpořili návrh místní ZO ČSOP na registrovaný významný krajinný prvek.

Zásahy v pískovných už ovšem neomezujeme pouze na břehule, ale řešíme je komplexně. Díky dlouhodobým průzkumům dnes víme, jak při ochraně břehulí pomoci i mnoha dalším ohroženým druhům a tomu přizpůsobujeme konečnou podobu zásahů. V některých pískovných se jedná o zástupce blanokřídlého

hmyzu, jinde jsou to obojživelníci nebo vodní brouci.

V letošním roce se Calla ve spolupráci s několika odborníky zaměřila především na výzkum ohrožených druhů vodních brouků a pavouků v několika pískovnách, jejichž ochranou se dlouhodobě zabývá. Už nyní je zřejmé, že v rámci těchto dvou skupin hostí jihočeské pískovny celou řadu zajímavých a ohrožených druhů. Také poznatky z letošních výzkumů hodlá Calla dále využít při zkvalitňování péče o cenné lokality.

Bezobratlí tvoří drtivou většinu živočichů v naší přírodě. Přesto o řadě z nich téměř nic nevíme, což se bohužel týká i ohrožených druhů. Teprve když lépe porozumíme jejich nárokům na prostředí, můžeme je účinně chránit. I v tom nám mohou pomoci projekty na ochranu břehulí.

Péči o přírodovědně hodnotné pískovny letos podpořil Státní fond životního prostředí ČR a také drobní dárci projektu „Adoptujte břehuli!“, kterým tímto děkujeme.

Podle tiskové zprávy Cally Jiří Řehounek

Pískovna Lžín se stala přechodně chráněnou plochou

Městský úřad Soběslav vyhlásil Přechodně chráněnou plochu Pískovna Lžín. Jedno z největších hnízdišť chráněných břehulí říčních v Jihočeském kraji navrhla k ochraně Calla. Ochrana se na pískovnu vztahuje každoročně v období hnízdění břehulí, tj. od 1. dubna do 15. září.

Pískovna ve Lžíně hostí každoročně několik set párů břehulí. O obnovu tohoto na krátkou dobu zaniklého hnízdiště se Calla postarala v roce 2009. Od té doby počty břehulí každou sezónu narůstají. V letošním roce zde břehule vyhrabaly už 360 hnízdních nor, což představuje zhruba 250 hnízdicích párů. Obnova hnízdních stěn je na lokalitě prováděna i s ohledem na vzácné druhy hmyzu z řádu blanokřídlých, které si do stěn nebo hromad písku také vyhrabávají nory. Z dalších

chráněných živočichů se v pískovně vyskytují svižníci, ještěrka obecná nebo několik druhů obojživelníků.

„Pískovna Lžín má pro udržení stability jihočeské populace břehulí velký význam. Dokladem toho jsou data Kroužkovací stanice Národního muzea, pomocí kterých se před několika lety podařilo prokázat, že hnízdiště ve Lžíně využívají jedinci z okolních, dnes již zaniklých hnízdišť,“ říká biolog Petr Heneberg, který s Callou dlouhodobě spolupracuje.

Za spolupráci při vyhlášení přechodně chráněné plochy je třeba poděkovat především Městskému úřadu Soběslav a panu dr. Františku Dusbábkoví, který vyhlášení přechodně chráněné plochy umožnil jako majitel pozemku. Podklady pro vyhlášení byly shromážděny díky projektům podpořeným Ministerstvem životního prostředí ČR a EOG – Association for conservation.

Podle tiskové zprávy Cally Jiří Řehounek

Rorýsí budky terčem útoku i útočištěm

Letos jsme poprvé zaznamenali případy poškození budek, vyrobených z extrudovaného polystyrenu. Podobné případy jsou známy z Německa, kde budky vyrobené z tohoto materiálu využívají ve velkém množství.

Motivace těchto pokusů o rozšíření vletových otvorů do budek je v zásadě dvojitá: jednak je to snaha obsadit budku pro vlastní hnízdění, případně se jedná o způsob, jak se dostat k atraktivnímu zdroji potravy, ať už se jedná o vejce nebo mláďata. V prvním případě se takto chovají především špačkové obecní, brhlíci lesní a takto "upravené" budky pak využijí ke hnízdění i sýkory koňadry nebo modřinky. Za druhou variantou je nejčastěji skryt strakapoud velký, který běžně preduje i dřevěné budky pro malé pěvce.

Důležité je proto dostatečné zpevnění vletových otvorů. Hned po prvních zjištěných případech jsme kontaktovali výrobce budek, libereckou společnost Ecoplastics s.r.o. a společně hledali řešení. Budky jsou nyní zabezpečovány z vnější strany rámečky z nerezavějícího plechu se zabroušenými okraji o šířce 20 mm, který by měl být dostatečnou pojistkou proti rozšíření vletových otvorů budek.

Lukáš Viktora (převzato z www.rorysi.cz)

Torza jsou krásná – očima Jiřího Řehounka

Pokračujeme v představování snímků z fotosoutěže „Torza jsou krásná!“, které se líbily porotcům, ale do užšího výběru se nakonec nedostaly. Tentokrát vyšla řada na mě, neboť i na obrazovce mého počítače se na přelomu tohoto a minulého roku střídaly stovky fotografií starých stromů, pařezů a mrtvého dřeva. A bylo opravdu velmi náročné z nich vybírat. Tyhle se dostaly do mého „top ten“. Posuďte sami, jestli oprávněně.

Jiří Řehounek

Jan Husák - Z torza staré třešně se zrodil nový výhonek (Střítež nad Bečvou)

Čestmír Černošek - Velikán

Eva Stanovská - Strom - od zimy do léta

Stanislav Voksa - Torzo

Pavel Mikulanda - Strom téměř visící nad propastí v Českém ráji

---

Jasan a nenávist ke stromům

Krásný vzrostlý jasan o obvodu 209 cm v Hluboké u Borovan zůstane díky našemu odvolání vůči nekompetentnímu rozhodnutí městského úřadu uchráněn před pokácením, jak praví rozhodnutí Krajského úřadu. Jak dlouho však strom vydrží, je otázkou, protože zejména u nejbližších okolních sousedů vzbuzuje hrůzu, až nenávist okolních sousedů. Mají novou střechu a médii vybičované obavy z pádu stromů. I přesto, že jasanů nebývájí náchylné k vyvrácení nebo zlomení a přestože dendrolog potvrdil dobrou zdravotní kondici stromu.

Tady jedno písemné vyjádření souseda ze spisu, v podobném duchu se nesly litanie na místě během odvolacího řízení: *"... Každý rok při opadávání listí musím čistit okapy a provést úklid veřejné komunikace před mým domem na svoje náklady. Tyto stromy nejsou žádnou chráněnou památkou ani ničím jiným k užítku majitele, nýbrž jen ohrožují bezpečnost. Můj názor je ten, že ochrana životního prostředí by při svém rozhodování měla přihlížet také na soukromý majetek a bezpečnost občanů a ne na stoleté stromy, které nejsou k ničemu. Tímto se připojuji k žádosti o jejich podřezání."*

Edvard Sequens

Finalisté ankety Strom roku 2011

V letošním roce obdržela Nadace Partnerství do 10. ročníku celostátní ankety Strom roku celkem 67 návrhů ze třinácti krajů republiky. Odborná porota z nich vybrala 12 finalistů, kteří zaujali pěkným příběhem, zajímavým zpracováním přihlášky i schopností stmelit lidi ve svém okolí. Rozhodovat o vítězném Stromu roku 2011 můžete od 10. 7. do 10. 10. a to prostřednictvím DMS nebo hlasovacích archů.

Vyhlášení vítěze se uskutečňuje u příležitosti Dne stromů, který v České republice připadá na 20. října, a doposud bylo vždy spojeno s Koncertem nebo divadlem pro stromy, na kterém v minulých letech vystoupili například Marta Kubišová, Dan Bárta nebo Dejvické divadlo. Letos připravuje Nadace Partnerství na týden od 20. do 28. října rovnou celý festival pro stromy a o stromech "Pod jednou korunou".

Výtěžek z hlasování je použit na financování výsadby stromů po celé České republice. Cenou pro vítězný strom je odborné arboristické ošetření od firmy Prostrom Bohemia.

Seznam finalistů ankety

- [1. Alej na Kamenném vrchu \(DMS STROM1\)](#)
- [2. Hruška v Horním poli \(DMS STROM2\)](#)
- [3. Buk z Červených Peček \(DMS STROM3\)](#)
- [4. Strom svatebčanů \(DMS STROM4\)](#)
- [5. Janovická lípa \(DMS STROM5\)](#)
- [6. Skalický platan \(DMS STROM6\)](#)
- [7. Dub spravedlnosti \(DMS STROM7\)](#)
- [8. Srostlé jasany v Chýnově \(DMS STROM8\)](#)
- [9. Klášterní dub \(DMS STROM9\)](#)
- [10. Dub v Záchlumí \(DMS STROM10\)](#)
- [11. Alej ve Skaličce \(DMS STROM11\)](#)
- [12. Ostrovecká lípa \(DMS STROM12\)](#)

Jihočechy zastupuje Strom svatebčanů, DMS STROM4

Druh: dub letní (*Quercus robur*)

Stáří: 500 - 600 let, výška: 32 m, obvod kmene: 720 cm

Okres: České Budějovice, obec: Nové Hrady, lokalita: Tereziino údolí,

GPS: 48°46'46.792"N, 14°45'26.346"E

Navrhující: ZO ČSOP Nové Hrady

Statný dub vévodí loukám nad Lázníčkami v Tereziině údolí, které získalo svůj název po hraběnce Terezií Buquoyové. Strom je více než 500 let starý a jeho mohutný kmen obejme osm menších dětí. Dub je častým cílem návštěv turistů i svatebčanů, kteří pod ním polibky zpevňují své svatební sliby. K údolí se váže pověst o trpasličích a panském správci, který se rozhodl pokácet stromy kolem staré cesty. Když však zařal do jednoho ze stromů sekeru, země se otřásla a správcovo stavení se sesypalo. To správce vyděsilo a od dalšího kácení dubů ustoupil.

Podrobnosti k ostatním finalistům i k hlasování najdete na webových stránkách Nadace Partnerství <http://www.nadacepartnerstvi.cz/stromzivota/finaliste-2011>

Podle informací Nadace Partnerství Edvard Sequens

Územní rozhodnutí o stavbě supermarketu ve Velešíně bylo zrušeno

Po delší době s radostí čtenáře Ďáblíku informuji, že na základě odvolání podaného ve věci umístění stavby supermarketu Penny ve Velešíně, bylo jihočeským krajským úřadem rozhodnutí zrušeno a věc vrácena k novému řízení. Krajský úřad kromě jiného vyhověl i námitkám Cally a konstatoval, že Calla má u příslušného stavebního úřadu v Kaplici platnou generální žádost, kterou původně stavební úřad zpochybnil a vyloučil Callu z územního řízení. Pro ty, kdo dřívější články o této kauze nečetli, připomínám, že problémovým bodem umístění stavby je střet s historickou alejí, která měla být téměř celá pokácena kvůli vjezdu na parkoviště. Místní pobočka ČSOP však v průběhu územního řízení podala podnět k vyhlášení aleje za významný krajinný prvek, kterému bylo vyhověno a došlo tak tedy ke zvýšení její ochrany. Existence zeleně nebyla stavebním úřadem vůbec zohledněna, proto a pro další procesní chyby se nyní musí úřad věcí zabývat znovu.

Pavla Matějková

Novela stavebního zákona omezí občanská práva

Ministerstvo pro místní rozvoj připravilo do vlády novelu stavebního zákona, která výrazným způsobem zasáhne do práv občanů. Podle nových pravidel by se veřejnost nesměla účastnit stavebních řízení a o výstavbě v Česku by tak rozhodovali jen úředníci po dohodě s průmyslníky a developery. „Účast měst, obcí a občanských sdružení ve správních řízeních je dnes jedinou možností, jak mohou občané hájit své ústavní právo na příznivé životní prostředí. Navrhovanou změnou zákona by lidé ztratili možnost chránit své zájmy. Mohli by se sice vyjádřit například k tomu, zda má v jejich obci vyrůst nová továrna, ale nemohli by nijak

ovlivnit způsob jejího provozu, organizaci výstavby a stavební dopravy nebo ozelenění okolí," popsal problém návrhu právník Lukáš Matějka ze sdružení Arnika.

Stanovisko katedry práva životního prostředí Právnické fakulty UK v Praze k novele stavebního zákona a předpisů souvisejících:

Vážený pane ministře,

k návrhu Ministerstva pro místní rozvoj, týkajícího se novely stavebního zákona a předpisů souvisejících, konkrétně k části třetí, Vám sděluji, že s navrhovanou změnou § 70 odst. 2 a 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zásadně nesouhlasíme a žádáme o vypořádání našeho zásadního nesouhlasu. Důvody zásadního nesouhlasu uvádím v příloze. Tento Váš návrh nás jako pracoviště, které vyučuje studenty k účtům k právu a k mezinárodním závazkům ČR, velmi mrzí a ze strany ministerstva velmi nepříjemně překvapuje. Váš návrh, týkající se změny § 70 odst. 2 a 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, považujeme za zásadní porevoluční zvrat v demokratickém vývoji českého práva a rezolutně proto požadujeme jeho vypuštění z předkládané novely a ponechání stávajícího platného znění.

S pozdravem

prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc. v.r.

vedoucí katedry práva životního prostředí a proděkan Právnické fakulty UK v Praze

http://arnika.org/soubory/ucast-verejnosti/Stanovisko_KPP_k_novele_Stavz_a_1141992.pdf

Komentář Arniky k argumentům ministerstva pro místní rozvoj k novele stavebního zákona.

1) MMR říká: Účast občanů ve stavebních řízeních je obstrukční a znemožňuje výstavbu a rozvoj

Obstrukce občanských sdružení je mýtus opakovaný už prakticky po dvacet let. Nikdy nikdo ale nepředložil výčet řízení, která by občané bezdůvodně zablokovali. Jsou domněnky dostatečným důvodem ke změně zákona? Často zmiňované průtahy povolování staveb dálnic jsou způsobeny tím, že úředníci nedodržují zákonné lhůty pro správní řízení a chybují při povolování staveb. O stavbách nikdy nerozhoduje občan, ale úřad. Soudními žalobami se pak schvalovací proces zdržuje ještě víc. Pomalou prací soudů však lidé neovlivní a neovlivní ji ani MMR. Možnost občanů účinně uplatňovat připomínky je základní demokratický princip zcela běžný ve vyspělých zemích.

2) MMR říká: Účast občanů neomezujeme, naopak ji rozšiřujeme v územním řízení

Občané se mohou účastnit územních řízení již dnes. To, co ministerstvo uvádí jako zlepšení, ve skutečnosti žádným rozšířením možností občanů není. Pouze se do stavebního zákona přesunul jeden z paragrafů jiného zákona (zákon o posuzování vlivu na životní prostředí, tzv. EIA). Princip však zůstává stále stejný: pokud se někdo ke stavbě vyjadřuje v procesu posuzování vlivů na životní prostředí, má právo se účastnit také územního řízení.

V územním řízení se však rozhoduje o zcela jiných věcech (umístění stavby), než v řízení stavebním. Lidé také v mnoha případech neprotestují proti stavbám jako takovým, ale proti jejich podobě, provedení, způsobu výstavby, organizaci dopravy, ozelenění stavby po jejím dokončení apod. O tom se rozhoduje právě ve stavebních řízeních.

3) MMR říká: Rozšiřuje se účast občanů v územním plánování

Již dnes se může jakýkoliv občan vyjádřit k připravovaným územním plánům všech typů. MMR v novele stavebního zákona pouze navrhuje prodloužit dobu, po kterou se zveřejňuje navržený plán. Dále novela navrhuje prodloužit lhůty, v nichž může kdokoliv územní plány komentovat. Nijak se ovšem nerozšiřuje možnost podat proti nezákonnostem při územním plánování žalobu k soudu, kterou dnes mají pouze vlastníci dotčených pozemků. Bez opravných prostředků nelze mluvit o skutečné účasti na rozhodování.

Účast občanů, kterou reprezentují v územním plánování tzv. zástupci veřejnosti, zůstává naopak nedostatečná, protože zákon dnes chrání jen vlastnická práva, nikoliv právo každého na příznivé životní prostředí.

Podle tiskových vyjádření Arniky a Centra pro podporu občanů Edvard Sequens

Poznáte to? Máte doma věci, které sice nepotřebujete, ale vyhodit Vám je jich líto. A na tyto "dárky" čeká stránka www.edarovani.cz.

Internetová stránka je určena pro všechny, kteří chtějí něco darovat zadarmo nebo hledají zdarma použité věci. Cílem je snížit negativní vliv člověka na životní prostředí a vzájemně si pomáhat výměnou věcí, které jsou funkční a mohou udělat službu dalším.

www.edarovani.cz ...a co můžete darovat vy?

Ivana Iljuková

Střípky Cally

Seriál o lidech a Calle aneb Jak to všechno bylo

díl VII. Pavla

Dnes mi dovoluňte milé čtenářky a čtenáři Vám představit kolegynku Pavlu Matějkovou, se kterou jste v Ďáblíku mohli nakouknout do rozličných kauz, mohli jste se poradit, setkat v rámci poradenství a uspořádaných akcí. Myslím, že mnozí naši klienti přijali s povděkem Pavlinu pomoc při řešení jejich problémů. My, osazenstvo kanceláře, jsme zase mohli často ochutnat dobroty, jenž nám Pavla přinášela do kanceláře pro naše mlsné jazýčky a tak byly zpříjemněny některé krušné dny. Já osobně bych ráda Pavle popřála klid, pohodu, dobré nápady a hlavně pevné nervy do další životní etapy s dcerkou.

Romana Panská

Kdo jsem - o sobě se píše těžko, takže napíšu v krátkosti to, co považuji za důležité:

narozena v Českých Budějovicích 1979, vzděláním právnická, v Calle od roku 2007, od 2011 na mateřské s dcerou. Že je mou zálibou příroda asi nikoho nepřekvapí. Ráda fotím, kreslím a k výtvarnu mám celkově velmi pozitivní vztah.

Do Cally jsem se dostala takhle: jelikož už na škole mě nejvíc ze všech právních odvětví bavilo právo životního prostředí a bylo pro mě taky jediným oborem práva, ve kterém jsem si přála pracovat, hledala jsem a našla. Zkusila jsem si nejdřív ještě při škole krátkou praxi na krajském úřadě, kde jsem se ujistila, že stoprocentním úředníkem být opravdu nechci. Ale najít jiné místo v této sféře bylo těžké. Právo životního

prostředí je oborem úzkoprofilovým, advokátů, kteří se jím zabývají, je celkově po republice málo a z Budějovic jsem odejít nechtěla. Zkusila jsem proto také nevládní organizace, mimo jiné Rosu a tam mě odkázali do Cally, kde zrovna hledali novou posilu. A tam to všechno začalo.

Hlavním mým posláním zde bylo a je vystupovat a hájit zájmy ochrany a přírody po té právní, zejména tedy papírové stránce. Jednak účastí Cally ve správních řízeních, jednak pak poradenstvím občanům, sdružením, ale i úředníkům. Začátek nebyl jednoduchý, zdědila jsem po svém předchůdci několik kauz, o kterých jsem nevěděla téměř nic, a přesto plynuly dál a bylo nutné se jimi zabývat. Kauzu, kterou jsem určitě pustit nechtěla, byly Boletice, přírodní klenot v neustálém ohrožení politickými a lobbystickými plány. Zjistila jsem ale, že i v tomto případě (dosud jsem se domnívala, že pozice tohoto chráněného území je neotřesitelná, co se týče právní ochrany), je strašně slabá vůči mocenské síle shora. Mou práci střídaly úspěchy, ale z velké části také neúspěchy. Tak už to v této oblasti bývá a nutno říci, že se stále a pořád setkávám s dírami v zákonech, které tam prostě nejsou náhodou.

Také „cech“ práce v nevládní ekologické organizaci není vždycky v praxi příjemný. Společenské povědomí o ekologii a vším a všemi, kdo s ní mají co do činění, je prostě takové, jaké je, a jen těžce s tím lze hnout. Už před Callou jsem byla skeptik, ale Calla mi dala nedocenitelný rozhled daný zkušeností, schopnost rozlišovat, do čeho vkládat energii s alespoň polovičním výhledem na úspěch. Taky jsem poznala mnoho odborníků a výborných lidí zároveň, naučila jsem se od mých kolegů tolik o přírodě, co jsem se nenaučila za

čtyři roky na gymnáziu. Naučila jsem se psát projekty, vcelku jedinou možnost, jak sehnat práci na činnost v nevládce. V Callu po mně zůstal snad poměrně velký štos řízení, ve kterých se podařilo zachránit alespoň střípky přírody, několik hmatatelných výstupů v podobě tiskovin, brožurek a rádců a snad povědomí, že se sem stále ještě mohou lidé vracet pro radu, co a jak s právní ochranou prostředí, ve kterém žijí. Callu dnes vidím jako stabilní organizaci, která si vydobyla svou pozici na straně ochrany přírody vytrvalostí i na opačné straně břehu, ovšem velice nestabilní, co do svého financování. Přesto, že podle mého názoru je největší ochranou prostředí vůbec neexistence peněz, je nedostatek financí zároveň jeho velkým ohrožením. A jelikož finance na základní fungování ekologické organizace lze sehnat čím dál hůře, obávám se, že právě zde je i největší slabina Cally, ostatně jako mnoha jiných ekologických nevládek.

Pavla Matějková

Po stopách Cally Zastavení na Smrčíně

Již v minulém čísle jste se mohli dočíst, že v sobotu 17. září je možné se s Callou a Rosou, která také letos slaví dvacáté výročí, pod vedením odborné lektorky podívat na šumavskou Smrčínu a Hraničnick. Tedy místo, kde se nyní odehrává snad největší boj o Šumavu. Na jedné straně nádherné dochované lesy, na druhé pak developerské záměry na lanovku a později patrně i lyžařskou sjezdovku. Do toho kůrovec a Stráského kácení napadených stromů v půlkilometrovém pásu od hranice. Budeme doufat, že s těmi, co se s námi v září vydají na cca 20 kilometrový pochod, uvidíme ještě les a ne jen paseku.

Pár informací o této exkurzi pro Vás máme již teď. Pojedeme autobusem z Českých Budějovic, vystoupíme ve Staré Peci a vydáme se na dvacetikilometrový okruh. Terén bude středně náročný, po domluvě s lektorkou jsme zjistili, že není vhodný pro malé děti a kočárky. S sebou je nutné si vzít svačinu, pití, pevnou obuv a dobrou náladu. Protože bude nutné autobus předem zamluvit, bude během července a srpna rozeslána a na webu Cally a Rosy vyvěšena pozvánka s informacemi a návratkou. Pro účastníky exkurze bude stanovena záloha ve výši 300,- Kč, ze kterého pak Calla uhradí autobus. Protože exkurze není podpořena z projektů, nebude v rámci vloženého občerstvení. Bližší informace k Vám doputují během léta. Své dotazy mi můžete sdělit na telefon 602 943 555 nebo e-mailovou adresu romana.panska@calla.cz, nebo navštivte naši webovou stránku <http://www.calla.cz>. Na setkání se těší

Romana Panská ve spolupráci s Edvardem Sequensem

Utopené miliardy?

Jen málokoho z Budějic minula reklama na otevření vltavské vodní cesty mezi Českými Budějovicemi a Hlubokou nad Vltavou, ke kterému došlo 11. června. Od té doby už můžeme pod Dlouhým mostem pozorovat výletní lodě, věc dosud tu nevídanou. Realizována tak byla první část plánů na splavnění Vltavy až do Prahy. Ale za jakou cenu? K tomu sáhneme po dobrém článku „Výlety po Vltavě přijdou stát na miliardy, EU je nedá“ z <http://www.aktualne.cz> od autora Petra Holuba, jehož větší část níže přetiskujeme.

Edvard Sequens

„Vltavou podél sídliště Vltava

Vybudovat vodní cestu po řece, která má stejně vody jako Sázava u Čerčan nebo Svratka pod Brnem, přijde český stát na dvakrát větší částku, než stojí slavnější zdvihací most v Kolíně. Most se zřejmě nikdy zdvihát nebude, těžko se také dá předpovědět, jaký užitek mohou mít výletní plavby po Vltavě. Právě nejisté výnosy miliardových investic v Kolíně a na jihu Čech byly hlavním motivem, proč Evropský účetní dvůr doporučil Evropské komisi, ať je neproplatí.

Ředitelství vodních cest testovalo zájem veřejnosti loni v srpnu. Během výstavy Země živitelka nabízelo vyhlídkovou jízdu po Vltavě třicetimístným motorovým člunem. Stokorunový poplatek za sedmikilometrovou vyjížďku kolem sídliště Vltava do stanice České Vrbné zájemce odradil a po skončení „Živitelky“ se s vyjížďkami přestalo. V červnu bude zprovozněn další tříkilometrový úsek na Hlubokou a budějovická plavba zažije ostrou zkoušku. Starosta Hluboké a senátor Tomáš Jirsa věří, že se prohloubená Vltava stane napřesrok rájem malých soukromých lodí. Tehdy státní investor v Hluboké dokončí sportovní přístav za 160 milionů. "Už teď mám na radnici dvoucentimetrový štos žádostí o přidělení kotevního místa," pochlubil se Jihočeskému deníku Jirsa.

Městečko Pavla Dlouhého

Jihočeská vodní cesta má s kolínským mostem společně také indicie o tom, že investici podporovali významní politici ODS. O kolínské stavbě rozhodoval ministr dopravy Aleš Řebíček a miliardovou zakázku získala jeho bývalá firma Viamont. Splavnění Vltavy přineslo nejvíc investic do městečka Hluboká nad Vltavou, kde je místostarostou nejvlivnější jihočeský politik Pavel Dlouhý. Vedle prohloubení Vltavy, stavby zdymadla na hlubockém jezu a sportovního přístavu se o několik desítek centimetrů zdvihne zdejší most, aby pod ním mohly plout motorové čluny.

Novinkou není ani fakt, že investice na Hluboké komplikuje přísun bruselských peněz do celé republiky. Před rokem bylo zastaveno čerpání evropských dotací z regionálního operačního programu Jihozápad. Někteří jihočeští starostové poukazovali, že Hluboká dostává mnohem víc peněz než jakákoli jiná jihočeská obec. Díky dotacím se například opravily dva hotely a selský dvůr, vybudovaly nové lázně a cyklostezka, podpořil místní golfový a softbalový klub i rybářský spolek. Program Jihozápad proto začala vyšetřovat policie a Brusel dodnes peníze neposílá.

Kde budou 3 miliardy chybět

O významu nové vodní cesty z Budějovic do Hluboké pochybují dopravní experti. "Může to přinést nějaký užitek pro rekreační plavidla, z pohledu české lodní dopravy to ale je nevýznamný projekt," míní tajemník Sekce vodní dopravy při Svazu průmyslu Jiří Aster. Skoro třímiliardová investice ze státních, krajských a obecních zdrojů by přitom z větší části zaplatila nejpotřebnější vodní stavbu České republiky, stále odkládaný děčínský jez na Labi. Přehrada zajišťující dobré dopravní podmínky z Čech do Hamburku má stát šest miliard, z toho dvě miliardy na novou elektrárnu přislíbil ČEZ.

Přednost pro chodce

Je to už několik let, co se Česká republika připojila k civilizovaným zemím a chodci získali přednost na přechodu. Co se však týče respektování této legislativní úpravy, zatím to s tou civilizovaností nepřeháníme. Počet nehod na přechodech, které zavinili řidiči, totiž stoupá. Některé legislativní kutily dokonce napadlo, že by bylo vůbec nejlepší přednost chodců na zebře zase zrušit. Kvůli ochraně chodců.

Vzpomínám na začátek devadesátých let. Po týdenním pobytu v Rakousku jsem vystoupil z vlaku na železniční stanici Nymburk – hlavní nádraží. A těsně poté mě před onou stanicí málem přešlo auto. Tak jsem si zvykl na to, že korutanští řidiči pouštěli chodce přes silnici jaksi automaticky a obvykle i mimo přechod.

Střih. Píše se rok 2010 a já pospíchám na kole k domovu rušnou českobudějovickou ulicí Antonína Barcala. Před přechodem stojí schýlená babička. Jednou rukou brzdí kočárek, aby po svažitém chodníku nevjel do vozovky, druhou rukou se pokouší krotit poskakujícího, asi čtyřletého chlapečka. Zastavuji před přechodem, aby mohli přejít, což se jim ovšem nedaří. Když po mé levici prosvíští v plné rychlosti třetí auto, pokyne mi babička rukou a řekne: „Jen jeďte, oni nás stejně nepustí.“

Český stát zatím fatálně selhává ve schopnosti chránit slabší, a to nejen v silničním provozu. Jakoby nestačilo, že řada našich projektantů stále žene stařenky o holi a matky s kočárky do šílených nadchodů a podchodů, zatímco po povrchu země se prohánějí auta. Nekonečný zástup mrtvých na našich silnicích se odvíjí právě od tolerance zdánlivých maličkostí, jako je nedání přednosti na zebře.

Jiří Řehounek

Jihočeská ratolest vyrašila

První ročník soutěže projektů na ochranu životního prostředí

Jihočeská krajská síť environmentálních center Krasec dnes vyhláší první ročník soutěže projektů „Jihočeská ratolest“. Soutěž je určena obcím, školám i neziskovým organizacím, které v posledních dvou letech zrealizovaly na území Jihočeského kraje zajímavý projekt s přínosem pro životní prostředí. Nad soutěží převzali záštitu radní Jihočeského kraje pro oblast školství Jana Krejsová a pro životní prostředí Karel Vlasák.

V soutěži budou hodnoceny projekty uskutečňované od 1. ledna 2010 a ukončené do 30. června 2011. Může se jednat o projekty informační, osvětové, výchovné, poradenské či prostě o projekty s přímým dopadem na ochranu přírody – do soutěže tedy nepatří čistě investiční projekty. Vyhlášení vítězných projektů ve všech kategoriích, jejich představení a předání cen proběhne v rámci Jihočeských dnů EVVO v termínu 7. až 11. listopadu 2011 v Českých Budějovicích. Předkladatelé vítězných projektů obdrží certifikát a

balíček regionálních, bio a fair trade výrobků.

Karel Vlasák, radní Jihočeského kraje pro životní prostředí a zemědělství řekl: „S radostí vnímám každý smysluplný počín zdravě zapálených lidí. Vyhlášení soutěže „Jihočeská ratolest“ takovýmto počinem je. Jedná se o první ročník soutěže projektu na ochranu životního prostředí, ale jsem přesvědčen o tom, že je vykročeno k vybudování tradice. Vzájemná spolupráce Jihočeského kraje a Krajské sítě environmentálních center, stvrzena v nedávné době smlouvou o tomto, je významná a pro obě strany přínosná. Ale nejhlavnější je, že je přínosná pro občany Jihočeského kraje a též pro přírodu Jihočeského kraje“.

„Soutěží Jihočeská ratolest chceme ocenit a propagovat kvalitní projekty, které mohou posloužit jako inspirace pro další následovatele. Měly by samozřejmě přispět ke zlepšení životního prostředí nebo informovanosti o něm v Jihočeském kraji.“ říká Petr Kurz, nový předseda sdružení Krasec.

Formulář přihlášky a soutěžní podmínky si lze stáhnout na adrese <http://www.krasec.cz> nebo je zájemcům zašle organizátor. Soutěž Jihočeská ratolest se koná díky podpoře Státního fondu životního prostředí, Ministerstva životního prostředí a Jihočeského kraje.

Tisková zpráva o.s. KRASEC

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

O barvách

Už vícekrát jsme se v opravníku dotkli barevnosti. Většinu informací o okolním světě získáváme zrakem, a tak se nám zdá logické, že barva je něco obzvláště důležitého. S tímto tvrzením polemizovat nechci. Barevnost je bezesporu vlastností důležitou. Dnes se ale zaměříme na přeceňování významu barev.

Především se řadě lidí stává, že barvu vezmou jako jediný určovací znak, podle kterého „bezpečně“ poznávají, k jakému duhu organismus patří. Řada studentů třeba označuje pryskyřník, blatouch nebo orsej za „pampelišku“ s bezelstným odůvodněním, že jsou to „žluté kytky“. A nejednou jsem nad mandelinkou nádhernou uslyšel (vícekrát dokonce i od vystudovaných biologů), že se jedná o zlatohlávka. Vždyť je ten brouček přece zelený a tak krásně se leskne. Na moji námitku, že dotýčný brouček měří tři milimetry, se mi začasté dostane odpovědi, že jde o malého zlatohlávka. Laikové navíc přidávají dovětek, že když bude hodně jíst, určitě ještě vyroste, ale to už jsme v opravníku jednou řešili.

Broukům je to jedno. I příslušníci druhů, které nám připadají naprosto stejné a musíme pro ně hledat krkolomné rozlišovací znaky, se tak nějak rozpoznají a s hledáním partnera nemají problém. A naopak: I když existuje v rámci jednoho druhu hned několik barevných vzorů, jak nám to předvádí pár sluníček východních na fotografii, barva krovek potencionálního nápadníka neošálí. Koneckonců, my lidi si taky obvykle partnera nevybíráme podle shodné barvy vlasů a očí.

Jiří Řehounek

Na kole podél hranic

7. etapa: Rybník – Zadní Zvonková (70 km)

Všeobecná charakteristika: Zpočátku je terén kopcovitý, ale pak se cesta promění v příjemnou a vcelku snadno sjízdnou trasu; vzhledem k blízkosti Lipenské přehradní nádrže však tu existují jen omezené možnosti zkrácení (vazba na přívoz).

Nejsnazší přístup: do výchozího bodu železnicí do Rybníka (1:15 h), zpět přívozem z Bližší Lhoty do Horní Plané a odtud vlakem (1:50 h).

(1) V Rybníku se naše cesta začne výrazně protínat s někdejší trasou koněspřežní železnice Linz – České Budějovice.

Železnice vyřešila potřebu intenzivního dopravního spojení mezi horním Povltavím a středním Podunajím. Původně (snad již za časů Karla IV.) se uvažovalo o průplavu přibližně mezi Vyším Brodem a některým ze severních dunajských přítoků. Na přelomu 18. a 19. století myšlenku průplavu propočítal chomutovský rodák inženýr František Josef Gerstner a shledal ji neproveditelnou (když odhlédneme od náročnosti samotné stavby, odrazovala pravděpodobnost nízkého stavu vody v létě a zamrzlé vodní hladiny v zimě). Proto se přiklonil k myšlence koněspřežní železnice; takové trati již delší dobu existovaly v důlních oblastech Velké Británie. Realizaci stavby zdržely napoleonské války, ale (zdanlivě paradoxně) rakouský státní bankrot v r. 1811 a potřeba poválečného hospodářského oživení usnadnily vznik soukromé společnosti, v jejíchž službách Gerstnerův syn František Antonín (1795 – 1840) začal s trasováním i výstavbou koněspřežní trati.

Pro zkušenosti si zajel do Anglie, kde ovšem již začínaly pokusy s parní lokomotivou: její vynálezce George Stephenson mu předvedl svůj nový stroj a Gerstner mladší se vrátil do vlasti jako přesvědčený zastánce parní trakce. Akcionáři však jeho elán zchladili a z úsporných důvodů se přidrželi koňské síly. Gerstner přesto stavěl (od r. 1825) s perspektivou pozdějšího přechodu na páru: trať o rozchodu 1106 mm překonávala – jako první na světě – terénní nerovnosti pomocí zářezů a náspů s mosty (podle zásady „nikdy zbytečně neztrácet jednou nabytou výšku“). Tím ovšem došlo k vyčerpání rozpočtu již po postavení severní (většinově „české“) poloviny trati. Gerstner byl ze stavby odvolán (odešel stavět průkopnické parní železnice do Ruska a do Spojených států) a nahrazen svým dosavadním zástupcem Matthiasem Schönererem (1807 – 1881), který dovedl trať do cíle v Linci nejúspornějším možným způsobem: preferoval stavbu tratě podél vrstevnic ve svahu. Mimobritské prvenství „naší“ koněspřežky bývá krkolomně vyjadřováno obratem „první železnice na evropském kontinentu“, ale důvodů pro její výjimečnost je více a lepší: byla to skutečně první moderní trať a zároveň (v počátcích své existence) nejdelší železnice na světě, do železničního provozu přinesla soustavu strážních domků (celkem 50), systém návěstí, dopravních předpisů, uniforem atd.

Zaměstnávala řadu lidí, v každé z pěti velkých přeprahacích stanic (Holkov, Bujanov, Kerschbaum, Lest, Oberndorf) byla vždy k dispozici až stovka koní.

Koněspřežka dopravovala především sůl z dolů v rakouských Alpách. V opačném směru vozila hlavně obilí, transportovaly se ovšem i jiné komodity, mimo zimu fungovala také osobní doprava. Nákladní vlak urazil vzdálenost Budějovice – Lince (129 km) za tři dny, osobní to zvládl během jediného dne za 14 hodin – s obědovou přestávkou v Kerschbaumu, kde je dnes muzeum včetně provozovaného zrekonstruovaného krátkého úseku trati. Provoz koněspřežky byl zahajován po úsecích, na prvním z nich začal pravidelný provoz r. 1828, na celé trati mezi Lincem a

Budějovicemi se jezdilo od r. 1832. Do r. 1836 byla trať prodloužena (mj. přes unikátní dřevěný dunajský most) až do alpského Gmundenu, takže dosáhla celkové délky 200 km. Po čtyřech desetiletích byla postupně nahrazena parní trakcí (poslední koňmi tažený vlak jel v r. 1872), přičemž Gerstnerova severní rampa, stavěná důkladněji, byla – až na malé úseky – využita a slouží dráze dodnes, zatímco Schönererova jižní rampa byla kompletně opuštěna a nahrazena novou stopou. Proto ovšem právě na rakouské straně jsou

pozůstatky koněspřežky viditelnější a turisticky atraktivnější. Ještě se k nim dostaneme, byť některé z nich se nacházejí již v blízkosti Leopoldschlagu, přes nějž vedla závěrečná část minulé etapy naší cesty.

Samotný Rybník (do r. 1945 Certlov) je pro nás zajímavý jen památkami na koněspřežku. Na nádraží najdeme jednoduchý pomník Gerstnerovi, a když se vydáme jižním směrem k hlavní silnici, budeme mít po levé ruce někdejší železniční násep.

Z Rybníka k nejnižnějšímu bodu České republiky (19 km): Z Rybníku se vydáme po cyklotrase č. 34 vzhůru směrem na Šibeniční vrch: opustíme modrou turistickou značku a pokračujeme po někdejší signálce (povrch rozpadávající se asphalt, rozjetá krajnice), po níž vjedeme do lesa, kde je povrch již lepší; střídají se prudká klesání i stoupání, v náhlém ohybu cesty vpravo spatříme směrem přímo vzhůru zarůstající průsek po drátech, ale neměli bychom přehlédnout, že směrem doleva je v lese zachovaný násep koněspřežky. Vede po něm pěšina, a pokud kola zaparkujeme a vydáme se po ní, dojdeme až k hranici: na krátkém úseku si vychutnáme ukázkou gerstnerovského způsobu stavby trati (zářez a pak přemostění přímo na hranici – mostek je ovšem již zřícený, byť zdívo hlavy mostu zůstalo z obou stran zachováno).

Pak pokračujeme po signálce (povrch většinou hlinitopísčité, v závěru rozbitý, ale sjízdný), až dojedeme k nádražnímu depu stanice Horní Dvořiště (ovšem v osadě Český Heršlák) a pokračujeme stále po cyklotrase č. 34 oběma obcemi, pak po záplatované asphaltce dolů k říčce (Bystrá / Větší Vltavice). Zde cyklotrasu, která vede dále po silnici, opustíme a pojedeme proti proudu říčky po hlinitopísčité cestě lesem a mezi pastvinami do Mlýnce (bývalá osada, dnes jen statek s chovem koní). Zde doleva dolů, opět potkáme modrou turistickou značku a po ní přes nově vyspravený most vzhůru napříč svahem (vlevo dole již státní hranice) vystoupáme po hrbolaté polní cestě (kolo pravděpodobně chvíli povedeme) až k rozcestí Radvanov (malý pomníček obce). Odtud dále po luční cestě (občas rozmáčené nebo rozdupané koňmi), ale cesta se vyplatí: přes návrší začneme klesat k hraničnímu přechodu.

(2) Nejnižnější bod České republiky: Zhruba 7,5 km vzdušnou čarou od Vyššího Brodu (nejnižší české obce), o někdejší exponovanosti místa (vedla tudy větev solné stezky) svědčí Švédské šance, umístěné ovšem již na rakouském území: jedná se o hliněný val (částečně zpevněný rekonstruovanými palisádami), původně dlouhý 1,7 km a vybudovaný v letech 1641 – 1645 habsburským vojskem na obranu před vpádem Švédů, jejichž postup tu byl zastaven (1645) v bitvě u nedaleké obce Weigetschlag. Od cykloodpočívadla u přechodu můžeme pěšky dojít k Hraničnímu potoku – zde je nejnižší bod republiky, není však vyznačen jinak než hraničním kamenem.

Od nejnižnějšího bodu ČR na Hirschenstein (13 km): Vydáme se do Radingu (osada na dohled) a za ní musíme vystoupat na frekventovanou silnici z Lince přes přechod Weigetschlag/Studánky do Vyššího Brodu (cestu si lze zkrátit polní cestou doprava již na okraji Radingu). Hlavní silnici překročíme před malou osadou Rossberg a po polní cestě (někdy rozblácené) dojedeme po necelém 1 km přímo do Weigetschlagu. Zde se na silnici dáme doleva a hned za hasičskou zbrojnicí doprava a čeká nás dlouhé, příjemné klesání do Dirnau. Ze silničky poprvé zahlédneme vrtule větrných elektráren rozmístěných kolem hory Hirschenstein (1026 m).

V Dirnau projedeme kolem statku a pokračujeme šterkopiskovou cestou do lesa: povrch se postupně zlepšuje, po 2 km křižovatka s cestou přibíhající zleva seshora, nutno na ni zabočit (rovně bychom mířili dolů zpět k hranici), po 300 m znovu doprava a pak po cestě obloukem do příkrého stoupání, často nutno kolo vést. Na další křižovatce se dáme po modré turistické značce a ta nás provede celým impozantním větrným parkem.

(3) Hirschenstein: Windpark Sternwald: Známý komplex větrných elektráren (spojený i s někdejšími aktivitami Cally – viz nedaleké Kapličky na české straně), podrobnosti viz www.sternwald.at, po modré značce jej lze celý projet.

Hirschenstein / Sternwald – Guglwald – přechod (5 km): Z větrného parku sjedeme po modré značce dlouhým, příjemným klesáním přes Sternhäusel, před nímž odbočíme doprava prudce dolů po asphaltce a na následné křižovatce (kaplička se stromy) doleva, brzy polní cesta, po ní pokračujeme nad hranici až do pohraničního Guglwaldu.

(4) Guglwald: Pohraniční obec, na jejím okraji ve směru našeho příjezdu zajímavý památník železné opony (částečně zahloubený do země, kolem něj lze po travnaté cestě sjet prudkým svahem zkratkou do obce), při silnici do Čech zámecký hotel.

Gugwald (přechod) – Růžový vrch (17 km): Z hraničního přechodu sjedeme asi 1,5 km na křižovatku v místě bývalé osady Spáleníště. Zde odbočíme doleva a pojedeme po asfaltové cestě s proměnlivou (postupně se mírně zhoršující) kvalitou povrchu prakticky stále rovně a většinou po vrstevnici. Cesta je pohodlná a nabídnou se nám z ní pěkné výhledy na horské pastviny zejména nalevo směrem k hranici. Po cestě mineme několik lokalit bývalých obcí: v Pasečné (Reiterschlagu), kde sídlil někdejší státní statek, vyrostl rekreační objekt, v Rychněvku (Deutsch Reichenau) stojí dnes kříž na místě někdejšího kostela, kolem pozůstatky hřbitova, na jejichž prvotní polistopadové úpravě se výrazně podíleli i členové tehdy vznikající Cally.

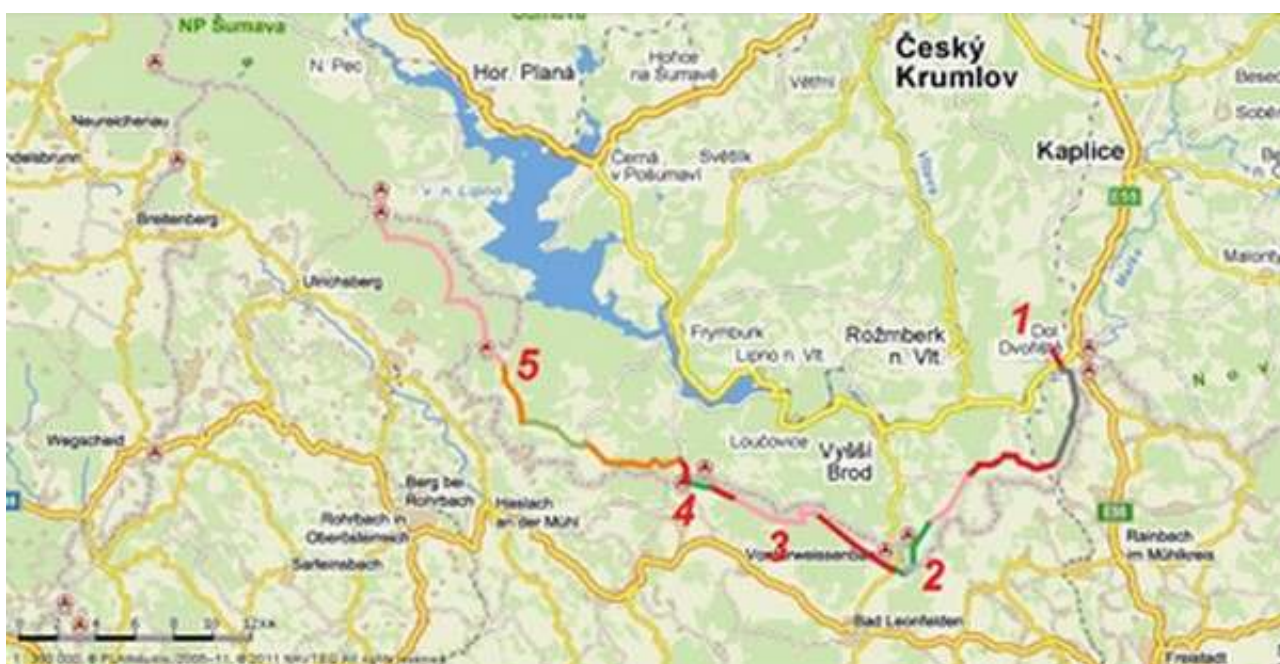
kolem pozůstatky hřbitova, na jejichž prvotní polistopadové úpravě se výrazně podíleli i členové tehdy vznikající Cally.

(5) Růžový vrch (bývalá osada Rosenhügel): dolní konec Schwarzenberského plavebního kanálu:

Schwarzenberský plavební kanál byl postaven v letech 1789 – 1822 na panstvích knížecího rodu Schwarzenberků chvalšinským rodákem Josefem Rosenauerem (1735 – 1804) pro dopravu palivového a stavebního dříví ze šumavských lesů k Dunaji. Kanál byl propojen s několika potoky, které jej napájely vodou. Začínal na severním svahu Trístoličnicku ve výšce 916 m a končil napojen na přítoky řeky Große Mühl, která se zleva vlévá do Dunaje. Další technické údaje: spád

kanálu 2 – 7 promile; šířka původně 3 – 4 m, dnes ovšem již mnohem méně, na mnoha místech je kanál silně zanesen či zazeměn, ale stále patrný; původní hloubka do 1 m, délka plavených kmenů až 24 m, ale většinou sáhové dříví. Odhaduje se, že za celé 19. století bylo ze Šumavy do Vídně dopraveno téměř 8 milionů kubiků palivového dřeva (Schwarzenberský kanál byl výrazně nejvýznamnější, ale nikoli jedinou cestou).

Růžový vrch – Zadní Zvonková (16 km): Velmi pohodlná jízda po hlinitopískové cestě podél kanálu, který budete mít po levé ruce. Po prvních 2 km dojedete na hraniční přechod Ježová / Igelbach, kde se v letní sezoně konají kulturní akce s ukázkou plavení dříví (podrobnosti na www.schw-kan.com; letos poprvé v neděli 17. 7.). Cesta pak pokračuje asi 7 km podél rakouského úseku kanálu: z lesa vyjedete u Sonnenwaldu, kde bývala sklárna využívající odpadové dřevo z těžby pro dopravu kanálem. Následuje přechod opět na českou stranu, kde nás podél kanálu (obloukem po úbočí shora zalesněného vrchu) povede modrá turistická značka. Po 1,5 km se dostaneme na silnici, kudy doleva sjedeme (6,5 km) k přívozu přes Lipenskou nádrž do Horní Plané: zde nedaleko od přívozu najdeme vlakové nádraží.

Vzorník povrchů cesty:

A1 – asfalt: hladký povrch (balená drť) ■; A2 – asfalt: hrubší povrch (stříkaná drť) ■; A2v – asfalt: hrubší povrch s výmoly ■; A2z – zbytky asfaltu s hrubším povrchem ■; B – šotolina, hlinitopísčité povrch (hladký) ■; Bv - šotolina, hlinitopísčité povrch s výmoly ■; H1 – nezpevněná polní/lesní cesta (hladký povrch) ■; H2 – nezpevněná polní/lesní cesta s travnatým povrchem ■; H3 - nezpevněná polní/lesní cesta (hrubý povrch, vyčnívající kořeny nebo kameny) ■; P – dlažba, beton, panely ■; R1 – štěrk jemný ■; R2 – štěrk hrubý ■; S – úzká stezka, pěšina ■; X – neznatelná cesta ■.

Tomáš Malina a Dalibor Stráský

Pozvánky na akce

Sdružení Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za nočními motýly k Arpidě“

(náhradní termín za 27. 5. 2011)

**S entomology Zdeňkem Hančem (AOPK ČR)
a Otomarem Adamem**

**Přírodovědná vycházka spojená s odchytem motýlů pomocí světelného zdroje.
Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti
a potrvá zhruba dvě až tři hodiny.**

Ve čtvrtek 30. 6. 2011 ve 20:30 hodin

Sraz na zastávce MHD U Hvízdala (spoje č. 9, 14 a 15)

Více informací:

**Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>**

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

***

Opět si dovoluji všechny zájemce pozvat na tradiční

LETNÍ TÁBOROVÉ BRIGÁDY

v jihočeských močálech

Akce jsou vhodné pro dívky i mladé muže, hlavní náplní je úklid posekané trávy z mokřých luk a rašelinišť v přírodních rezervacích.

Nejčastějším pracovním nástrojem jsou v případě dívek hrábě, v případě mužů vidle. Pracovní podmínky bývají náročné. Pracuje se 7 hodin denně za plat od 50 do 70 (pouze výkonní jedinci) Kč/hod. Kromě práce je součástí akcí zpravidla i nepracovní program. Ten sestává zejména z **celodenních cyklistických** (někdy pěších) **výletů** do přírody Třeboňska, Novohradských hor, Šumavy či České Kanady. Občas se můžete setkat se čtením básniček či trochou společného kreslení aj.

Podmínky účasti: Věk od 16 let výše, chuť pracovat a schopnost odolávat nepohodě (zima, horko, komáři, voda, drzé požadavky náčelníka atd.) **Podmínky na akci:** Bydlení ve velkém vojenském stanu (nebo ve vlastním) na okraji rezervace, vaření společné - náklady rozpočítané mezi účastníky (asi 70 Kč/os./den). Počet 6 - max. 16 osob. Vegetariáni apod. jsou vítáni, smažky a alkoholici nikoli. **Nutné vybavení:** kolo!!, doklady, holínky, pláštěnka, spacák, karimatka, teplé a náhradní oblečení. Vhodné vybavení: hudební nástroje, vlastní básně či texty.

TERMÍNY:

V průběhu května a začátkem června budeme pracovat postupně v přírodních rezervacích Krabonošská niva, Děkanec, Ohrazení a ve Vojenském újezdu Boletice. **(I v tomto období je možné přijet).**

Poté nastanou klasické „táborové“ akce:

10. 7. - 29. 7. Přírodní památka **Slavkovické louky** na Šumavě nedaleko Lipenské nádrže

31. 7. - 12. 8. Přírodní rezervace **Dvořiště** na Třeboňsku

14. 8. – cca 26. 8. Přírodní památky **Zámek** a **Ďáblík** na Trhvosvinensku

4. 9. – 16. 9. Přírodní památka **Kaliště** na Českobudějovicku

18. 9. – 30. 9. Přír. památka **Ohrazení** na Českobudějovicku a Vojenský újezd **Boletice**

ZÁVAZNÉ PŘIHLÁŠKY: Písemně nebo e-mailem nejpozději **2 týdny** před akcí na adresu: Ing. Jiří Marek - **STROM**, Chvalkov 22, 374 01 Čížkrajce. Tel.: **606 445 391**, e-mail: marek.chvalkov@tiscali.cz nebo istrom.cz@gmail.com. Uvádějte nejen mailovou, ale i standardní adresu!!! Při obsazeném termínu Vám nabídnou náhradní. Informace o místě a době srazu obdržíte asi týden před akcí na svůj e-mail.

Na setkání se těší Jirka Marek

VŠECHNY INFORMACE NAJDETE NA www.istrom.cz

***

Letní škola ochrany krajiny

Zajímáte se o ekologii? Obdivujete ovocné stromy? Chodíte rádi po krajině a chtěli byste se s ní více spřátelit? Pak je právě Vám určen Letní ŠOK, neboli škola ochrany krajiny, která je z důvodu velkého zájmu také letos věnována právě ovocným dřevinám.

Jaká témata a aktivity se během Letní školy objeví?

- Staré a krajové odrůdy | moderní odolné odrůdy ovocných dřevin
- Extenzivní ovocné výsadby – jak na to?
- Údržba – řez, roubování, očkování, ochrana proti škůdcům a chorobám
- Pomologie aneb pestrá paleta odrůd; způsoby záchrany genofondu
- Ekologické pěstování a zpracování - exkurze do sadů, školky, sušárny, moštárny
- Toulky Bílými Karpaty s krajinářským expertem

- Praxe v sadě a na zahradě

Doprovodný program:

- Exkurze po modelových projektech udržitelného rozvoje v Hostětíně
- Exkurze do suširen ovoce, ovocnářské školky, genofondového sadu, likérky
- Doprovodné přednášky a diskuse dle zájmu účastníků
- Otevřený prostor pro vzájemnou výměnu znalostí a zkušeností
- Hry, táboračky

Datum akce: pondělí 5. září – neděle 11. září 2011

Místo konání: Hostětín 86, 687 71 Bojkovice

Účastnický poplatek: 4000 Kč

Pořádá: ZO ČSOP Veronica, Centrum Veronica Hostětín

Kontakt: Alena Šuráňová
hostetin@veronica.cz,
tel: +420 572 630 670
fax: +420 542 422 752

Více informací na: http://hostetin.veronica.cz/408/planovane_akce/835

----- ĎÁBLÍKOVA PORADNA -----

Německo, Itálie, Švýcarsko a zřejmě i další země opouštějí jadernou energetiku. Opravdu můžeme být v Evropě bez atomových reaktorů?

Ano, můžeme. Německo to chce zvládnout do roku 2022, celá Evropa by mohla nejpozději do poloviny století. V poslední době bylo publikováno několik analytických studií od prestižních společností, které spočítaly, jak toho dosáhnout:

a) PricewaterhouseCoopers: 100% renewable electricity: a roadmap to 2050 for Europe and North Africa

http://www.pwc.co.uk/eng/publications/100_percent_renewable_electricity.html

Konkrétní plán, jak už se současnými technologiemi zajistit, aby veškerou spotřebu elektřiny v Evropě a severní Africe v roce 2050 pokrývaly obnovitelné zdroje.

b) ECF, McKinsey: Roadmap 2050

<http://www.roadmap2050.eu/>

Studie obsahuje podrobné technické a ekonomické propočty, které zpracovalo konsorcium pod vedením společnosti McKinsey. Nejprogresivnějším z posuzovaných scénářů je varianta se 100% podílem elektřiny z obnovitelných zdrojů. Experti vedení McKinsey pro své propočty sesbírali data od řady významných evropských energetických firem, včetně E.On, RWE, Shell a dalších. Požadovaného snížení emisí lze dosáhnout, pokud Unie razantně sníží závislost na fosilních palivech ve třech oblastech: při výrobě elektřiny, v budovách a silniční dopravě. Analýza posuzuje několik různých scénářů, které se liší podle toho, jak velkou část spotřeby budou zajišťovat obnovitelné zdroje, uhelné či plynové elektrárny vybavené technologií k zachytávání oxidu uhličitého nebo jaderné reaktory. Spočetla, že scénář postavený výhradně na obnovitelných zdrojích, včetně solárních koncentračních elektráren umístěných v severní Africe, by byl asi o 5–10 % dražší než průměr ostatních variant.

c) Studie WWF, scénáře ECOFYS: The Energy Report - A fully sustainable and renewable global energy system is possible by 2050

http://www.ecofys.com/publications/documents/TER_FullReport_LesRes_2011-02-02.pdf

Studie podrobně analyzuje možnosti přechodu na čistou energetiku do roku 2050. Výstupem je, že už díky využití dnešních technologií může být 95 % veškeré energie z obnovitelných zdrojů a dlouhodobý přínos pak převáží krátkodobé náklady.

Edvard Sequens

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovných), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

V době letních prázdnin (1. 7. – 31. 8. 2011) je pro vás ekoporadna otevřena jen každé úterý od 11.00 do 15.00 hod. Děkujeme za porozumění.

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 310 166, 387 311 381

Fax: 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz>

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je 30. července 2011. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz. Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Všechna starší čísla občasniku Ďáblík najdete na webových stránkách sdružení Calla.

►► Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◀◀
►► Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz . ◀◀